COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 19.6.2024
COM(2024) 602 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Bulgariei

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 602 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Bulgariei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului[2], care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul de redresare și reziliență oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de UE. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul UE și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul privind REPowerEU[3], adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea dependenței UE de importurile de combustibili fosili din Rusia. ceea ce va contribui la

[1] JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din

realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării UE cu energie, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”[4], pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea definește competitivitatea pe baza a nouă factori determinanți care se consolidează reciproc. Printre acești factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și piața unică apar ca priorități de politică esențiale pentru reforme și investiții în vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a UE și a statelor sale membre. În urma acestei comunicări, Comisia a publicat, la 14 februarie 2024, Raportul anual privind piața unică și competitivitatea[5]. Raportul detaliază punctele forte și provocările concurențiale ale pieței unice europene, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024[6], care marchează începutul ciclului semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European a aprobat prioritățile analizei, care vizează cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la data de 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2024, în care nu a identificat Bulgaria ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost adoptată de Consiliu la 12 aprilie 2024, precum și Propunerea de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor privind ocuparea forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale, care a fost adoptată de Consiliu la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024, a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al UE. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului. Cadrul include, totodată, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 privind punerea în aplicare a procedurii de deficit excesiv, cu modificările ulterioare, și Directiva 2011/85/UE privind cadrele bugetare ale statelor membre, cu modificările ulterioare[7].

---

planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final

6 COM(2023) 901 final.

7 Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) și Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

Obiectivele noului cadru sunt asigurarea sustenabilității datoriei publice și a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii printr-o consolidare bugetară treptată și prin realizarea de reforme și investiții. Cadrul promovează asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe politicile pe termen mediu, în combinație cu o aplicare mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru ar trebui să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu conțin angajamentele bugetare, de reformă și de investiții ale statelor membre și acoperă un orizont de planificare de 4 sau 5 ani, în funcție de durata obișnuită a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete[8] care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu ar trebui să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv pe cele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă cel târziu până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din PIB, și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub nivelul de referință de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu maximum trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor respective, la [21 iunie] 2024, Comisia urmează să furnizeze statelor membre orientări cu privire la conținutul planurilor și al rapoartelor anuale privind progresele înregistrate pe care acestea vor trebui să le prezinte ulterior și, în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2024/1263, le va transmite orientări tehnice privind ajustările bugetare necesare (traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz). Statele membre ar trebui să își prezinte planurile bugetar-structurale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă. Statele membre ar trebui să asigure implicarea parlamentelor lor naționale și consultarea instituțiilor fiscale independente, a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național, după caz.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în concordanță cu punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări și emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La data de 15 octombrie 2021, Bulgaria a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a

[8] Cheltuieli nete, astfel cum sunt definite la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263 al Consiliului din 29 aprilie 2024 (JO L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 4 mai 2022, Consiliul a adoptat Decizia de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Bulgariei[9], care a fost modificată la 8 decembrie 2023 în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil[10]. Eliberarea tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Bulgaria a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

(8) La data de 30 aprilie 2024, Bulgaria și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2024 și Programul de convergență pentru 2024, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Bulgaria cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Bulgaria[11] la 19 iunie 2024. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Bulgaria în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Bulgaria a planului său de redresare și reziliență. Pe baza acestei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Bulgaria în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale UE în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

(10) Pe baza datelor validate de Eurostat[12], deficitul public al Bulgariei a scăzut de la 2,9 % din PIB în 2022 la 1,9 % în 2023, în timp ce datoria publică a crescut de la 22,6 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 23,1 % la sfârșitul anului 2023.

(11) La data de 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat[13] Bulgariei să întreprindă acțiuni pentru a asigura, în 2023, o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare de politică în linii mari neutră[14], ținând seama

---

9 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 4 mai 2022 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Bulgariei (8091/22).

10 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 8 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 4 mai 2022 privind aprobarea evaluării planului de redresare și reziliență al Bulgariei (15837/2023).

11 SWD(2024) 602

12 Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2024.

13 Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Bulgariei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Bulgariei pentru 2022, JO C 334, 1.9.2022, p. 11.

14 Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Bulgariei în 2023, care este utilizată pentru a măsura orientarea fiscal-bugetară, este estimată la

de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. Consiliul a recomandat Bulgariei să ajusteze cheltuielile curente la evoluția situației și să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin recurgerea la Mecanismul de redresare și reziliență și la alte fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023 orientarea fiscal-bugetară[15] a fost în linii mari neutră, de 0,0 % din PIB. În 2023, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a avut o contribuție în linii mari neutră, de 0,2 % din PIB, la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include costurile reduse ale măsurilor de sprijin de urgență (specifice și nespecifice) pentru gospodării și întreprinderi ca răspuns la creșterile prețurilor la energie (cu 1,3 % din PIB), precum și costurile mai mari (cu 0,3 % din PIB) legate de protecția temporară oferită persoanelor strămutate din Ucraina. Principalii factori de creștere a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) au fost recentele creșteri legiferate ale pensiilor și salariilor. În concluzie, în 2023, creșterea cheltuielilor primare curente finanțate la nivel național a fost în concordanță cu recomandarea Consiliului. Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE s-au ridicat la 1,2 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 2,7 % din PIB în 2023, ceea ce reprezintă o creștere anuală de 0,8 puncte procentuale în comparație cu 2022. Bulgaria a finanțat investiții suplimentare prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență și al altor fonduri ale UE. Bulgaria a finanțat investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală și pentru securitatea energetică, cum ar fi investiții în instalații și modele de afaceri pentru utilizarea deșeurilor ca resursă în sprijinul economiei circulare, precum și investiții menite să sporească eficiența energetică și să sprijine protecția eficace a habitatelor naturale și a speciilor protejate, care sunt finanțate parțial din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE.

(12) Estimările-cheie din Programul de convergență pentru 2024 pot fi rezumate după cum urmează. Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare prevede o creștere a PIB-ului real cu 3,2 % în 2024 și cu 2,7 % în 2025, în timp ce inflația IAPC ar urma să ajungă la 2,4 % în 2024 și la 2,8 % în 2025. Se estimează că deficitul public va crește la 3 % din PIB atât în 2024, cât și în 2025, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB va crește la 25 % până la sfârșitul anului 2024 și la 27,3 % până la sfârșitul anului 2025. Se preconizează că, după 2025, deficitul public va scădea, ajungând la 2,8 % din PIB în 2026, după care va crește din nou la 3,0 %, în 2027. Prin urmare, se preconizează că soldul bugetului public nu va depăși valoarea de referință a deficitului de 3 % din PIB pe durata programului. De asemenea, se estimează că, după 2025, ponderea datoriei publice în PIB va crește treptat la 30 % în 2026 și la 30,7 % în 2027.

10,1 % în termeni nominali, pe baza ratei medii de creștere potențială reală pe 10 ani și a deflatorului PIB din 2023.

15 Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul acesteia este de a evalua impulsul economic generat de politicile bugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate de la bugetul UE. Orientarea bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

(13) Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, PIB-ul real va crește cu 1,9 % în 2024 și cu 2,9 % în 2025, în timp ce inflația IAPC va ajunge la 3,1 % în 2024 și la 2,6 % în 2025.

(14) Previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 estimează un deficit public de 2,8 % din PIB în 2024, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB ar urma să crească la 24,8 % până la sfârșitul anului 2024. Creșterea deficitului în 2024 reflectă în principal cheltuielile cu pensiile și salariile. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că, în 2024, orientarea bugetară va fi contracționistă (cu 0,3 % din PIB).

(15) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se preconizează că, în 2024, vor fi finanțate prin sprijin nerambursabil („granturi”) acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență cheltuieli reprezentând 0,4 % din PIB, comparativ cu 0,1 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate prin Mecanismul de redresare și reziliență vor permite investiții de înaltă calitate și reforme de stimulare a productivității, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public și a datoriei publice ale Bulgariei.

(16) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat[16] Bulgariei să asigure o politică bugetară prudentă, în special prin limitarea, în 2024, a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național[17] la maximum 4,6 %. Atunci când și-au executat bugetele pentru 2023 și și-au elaborat proiectele de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină cont de faptul că, pe baza datelor privind rezultatul execuției bugetului pentru 2023, Comisia urma să propună Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se preconizează că cheltuielile primare nete finanțate la nivel național ale Bulgariei vor crește cu 6,2 % în 2024, situându-se peste rata maximă de creștere recomandată. Aceste cheltuieli suplimentare care depășesc rata maximă de creștere recomandată pentru cheltuielile primare nete finanțate la nivel național corespund unui procent de 0,6 % din PIB în 2024. Cu toate acestea, în 2023, cheltuielile nete au fost mai mici (cu 3,3 % din PIB) decât se preconizase la momentul recomandării. Prin urmare, întrucât recomandarea pentru 2024 a fost formulată ca rată de creștere, evaluarea conformității trebuie să ia în considerare și efectul de bază din 2023. În cazul în care cheltuielile nete din 2023 ar fi fost aceleași cu cele preconizate la momentul recomandării, rata de creștere rezultată a cheltuielilor nete în 2024 s-ar fi situat cu 2,7 % din PIB sub rata de creștere recomandată. Prin urmare, se estimează că cheltuielile primare nete finanțate la nivel național riscă să nu fie pe deplin în concordanță cu recomandarea.

(17) În plus, Consiliul a recomandat Bulgariei să întreprindă acțiuni astfel încât să elimine măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a precizat, de asemenea, că, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, Bulgaria ar trebui să se asigure că astfel de măsuri sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și

---

16 Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Bulgariei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Bulgariei pentru 2023, JO C 312, 1.9.2023, p. 13.

17 Cheltuielile primare nete sunt definite ca fiind cheltuielile finanțate la nivel național, excluzând (i) măsurile discreționare privind veniturile, (ii) cheltuielile cu dobânzile, (iii) cheltuielile ciclice cu șomajul și (iv) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

încurajează în continuare realizarea de economii de energie. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net[18] al măsurilor de sprijin în domeniul energiei este estimat la 0,0 % din PIB în 2023 și la 0,0 % din PIB în 2024 și în 2025. Măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei au fost eliminate treptat, cât mai rapid posibil în 2023 și 2024. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Bulgariei să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale UE, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se preconizează că investițiile publice finanțate la nivel național vor scădea (de la 2,7 % din PIB în 2023) la 2,1 % din PIB în 2024. Această scădere este determinată parțial de sfârșitul perioadei de programare 2014-2020 a fondurilor structurale ale UE, pentru care au fost disponibile fonduri până în 2023, dar depășește scăderea care poate fi explicată prin ponderea cofinanțării naționale. Prin urmare, investițiile publice finanțate la nivel național riscă să nu fie în conformitate cu recomandările Consiliului. De asemenea, se preconizează că cheltuielile publice finanțate din venituri obținute din fonduri UE, inclusiv din granturile acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, vor scădea de la 1,2 % din PIB în 2023 la 0,8 % din PIB în 2024. Această scădere este determinată de încheierea perioadei de programare 2014-2020 a fondurilor structurale ale UE, pentru care fondurile au fost disponibile până în 2023.

(19) Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data-limită a previziunilor și în ipoteza menținerii politicilor actuale, previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 estimează un deficit public de 2,9 % din PIB în 2025. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 24,6 % până la sfârșitul anului 2025.

(20) Se poate îmbunătăți în continuare eficiența gestionării investițiilor publice prin accelerarea punerii în aplicare a măsurilor-cheie. Bulgaria se confruntă în continuare cu deficiențe în domenii-cheie, cum ar fi alinierea între deciziile privind investițiile și obiectivele strategice pe termen lung, precum și execuția la timp a cheltuielilor de capital. Nu există încă proceduri standardizate de selecție și evaluare a proiectelor, bazate pe criterii obiective privind raportul calitate-preț.

(21) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) și cu criteriul 2.2 din anexa V la Regulamentul (UE) 2021/241, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că acestea vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Bulgariei, prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Bulgaria să își poată îndeplini angajamentele asumate în plan până în august 2026, este esențial ca țara să accelereze în mod semnificativ ritmul de punere în aplicare a reformelor și a investițiilor prin îmbunătățirea funcționării administrației publice și a

[18] Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale ale furnizorilor de energie.

gestionării investițiilor publice. Sunt necesare eforturi suplimentare în ceea ce privește digitalizarea proceselor administrative și îmbunătățirea calității procedurilor de achiziții publice. Recrutarea unui personal talentat și formarea și păstrarea acestuia sunt esențiale pentru construirea unei administrații competente atât la nivel central, cât și la nivel local. Reglementarea întreprinderilor continuă să fie o problemă esențială pentru întreprinderi, jumătate dintre acestea considerând-o un obstacol principal în calea realizării de investiții pe termen lung. Aproximativ 53 % dintre investitori nu au încredere că investițiile lor sunt protejate prin lege și de către instanțe. Toate aceste elemente ar contribui, de asemenea, la îmbunătățirea mediului de afaceri din Bulgaria. Includerea rapidă a unui capitol privind REPowerEU în planul de redresare și reziliență va permite finanțarea unor reforme și investiții suplimentare, în sprijinul obiectivelor strategice ale Bulgariei și ale UE în domeniile energiei și tranziției verzi. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a responsabilității pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență.

(22) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060, Bulgaria trebuie să revizuiască fiecare program până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024, precum și de planul său național privind energia și clima. Această revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor UE incluse în fiecare program. Bulgaria a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar există în continuare provocări. Bulgaria se confruntă cu o scădere a populației și cu disparități regionale semnificative, în special în contextul în care trei regiuni din nordul țării sunt încă în urmă. Este deosebit de important să se accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și să se consolideze capacitatea administrativă la toate nivelurile. Prioritățile convenite în cadrul programelor sunt în continuare relevante. Capacitatea actorilor regionali și locali de a aplica abordări integrate în ceea ce privește investițiile la nivel local rămâne esențială. Este deosebit de important să se promoveze rețelele regionale și locale de sprijin pentru cercetare, inovare și antreprenoriat prin măsuri specifice, care vizează transferul de tehnologie și comercializarea acesteia. Investițiile în transportul durabil, inclusiv dezvoltarea infrastructurii feroviare și rutiere, precum și intramodalitatea rămân o prioritate. Punerea în aplicare a planurilor teritoriale pentru o tranziție justă merită o atenție deosebită, inclusiv în ceea ce privește guvernanța, coordonarea și capacitatea eficace a actorilor naționali, regionali și locali. De asemenea, este necesar să se continue investițiile verzi, în special pentru a îmbunătăți gestionarea apei, alimentarea cu apă potabilă și tratarea apelor reziduale, precum și pentru a asigura gestionarea eficientă a deșeurilor și a resurselor. Deficitul de forță de muncă persistă, afectând în special profesiile legate de serviciile sociale, cum ar fi cea de asistent medical. Deși șomajul este în general scăzut, acesta rămâne mult mai ridicat în rândul grupurilor vulnerabile (tineri, persoane cu handicap și romi) și în unele regiuni, ceea ce sugerează că există un potențial de sporire a ocupării forței de muncă. Măsurile de politică activă în domeniul pieței forței de muncă, în special cele care vizează grupurile mai îndepărtate de piața forței de muncă, și investițiile în dobândirea de competențe, în special pentru tranziția verde și cea digitală, rămân prioritare. Crearea unui sistem de educație de calitate și favorabil incluziunii, inclusiv punerea în aplicare a Garanției europene pentru copii, este în continuare relevantă. În pofida unei scăderi treptate, Bulgaria are una dintre cele mai mari ponderi ale cetățenilor expuși riscului de sărăcie

sau de excluziune socială: peste 1 din 3 copii și peste 1 din 3 persoane în vârstă (peste 65 de ani). De asemenea, această pondere este semnificativ mai mare în rândul persoanelor cu handicap și al romilor. În plus, există inegalități semnificative în materie de venituri. Abordarea acestor provocări ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu a doua etapă a analizei de țară efectuate de serviciile Comisiei pe baza caracteristicilor cadrului de convergență socială[19]. Bulgaria ar putea, de asemenea, să profite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa”, inclusiv în ceea ce privește sporirea investițiilor în digitalizare, în tehnologiile curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și în transformarea industrială verde. Această inițiativă ar putea permite Bulgariei să își pună în aplicare angajamentele privind tehnologiile curate, economia circulară și economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, asumate în cadrul strategiei sale sa de specializare inteligentă, și să asigure o abordare coerentă, menită să promoveze sustenabilitatea industrială.

(23) Bulgaria se confruntă cu o serie de provocări legate de decarbonizarea economiei și producția de energie, transportul durabil, precum și de calitatea educației și a competențelor. Acestea ar putea fi abordate în continuare dincolo de domeniul de aplicare al planului de redresare și reziliență și al programelor politicii de coeziune.

(24) Accesul la energie curată și accesibilă ca preț continuă să fie o chestiune prioritară în Bulgaria. Deși țara a făcut progrese limitate, există în continuare provocări structurale suplimentare. În special, amânarea liberalizării pieței energiei electrice, care este una dintre reformele esențiale în materie de decarbonizare din cadrul planului de redresare și reziliență, împiedică tranziția către o energie curată și la prețuri accesibile. Mai mult, sistemele de termoficare din Bulgaria se află adesea într-o stare tehnică precară, majoritatea acestora utilizând în principal gaze naturale sau cărbune. În 2023, implementarea sistemelor de energie solară fotovoltaică a înregistrat o creștere semnificativă, cu mai mult de 1,2 GW, a capacității nou instalate, capacitatea totală ajungând astfel la aproape 3 GW. Cu toate acestea, capacitatea eoliană instalată a stagnat în ultimul deceniu, capacitatea totală a instalațiilor terestre fiind de 700 MW, în pofida potențialului energiei eoliene de a stimula capacitatea de echilibrare a sistemului de energie electrică în afara perioadelor de vârf. Potențialul tehnic neexploatat al energiei eoliene offshore este estimat la 26 GW[20]. În același timp, lipsa unei capacități suficiente de stocare a energiei este din ce în ce mai evidentă, în special în timpul orelor însorite, ceea ce reprezintă un risc pentru implementarea continuă a energiei din surse regenerabile la scară de rețea în Bulgaria. În pofida unei puternice interconexiuni electrice cu vecinii săi, care include o nouă linie de 400 kV cu Grecia (Proiectul de interes comun Marița Est - Nea Santa), există în continuare blocaje în ceea ce privește rețelele de transport și distribuție. Luarea unor măsuri suplimentare de îmbunătățire a gestionării rețelelor și prin introducerea unor elemente de rețea inteligentă, inclusiv prin introducerea contoarelor inteligente și a unor măsuri aferente răspunsului părții de consum, ar putea contribui la ameliorarea situației. Deși în Bulgaria s-au înregistrat ușoare îmbunătățiri în ceea ce privește indicatorii sărăciei energetice, persistă provocări semnificative. Ponderea populației care nu a putut să își încălzească locuințele în mod adecvat a fost de 22,5 % în 2022, cea mai mare rată din UE, cu mult peste media UE de 9,3 %. Deși Bulgaria a adoptat o definiție oficială a

[19] SWD(2024)132 final.

[20] Banca Mondială - „Offshore Wind Energy Potential in the Black Sea” („Potențialul energiei eoliene offshore în Marea Neagră”), Washington, D.C., martie 2020.

sărăciei energetice, schemele de sprijin concret nu au fost încă pe deplin dezvoltate, actuala alocație specifică pentru încălzire rămânând limitată atât în ceea ce privește durata, cât și acoperirea.

(25) Emisiile de gaze cu efect de seră generate de sectorul transporturilor, în special de transportul rutier, unde emisiile de gaze cu efect de seră au crescut cu 29 % în 2022 (comparativ cu nivelurile din 2005), reprezintă o preocupare majoră pentru Bulgaria. Autoturismele sunt utilizate în continuare foarte mult, în timp ce ponderea vehiculelor electrice cu baterie este încă foarte scăzută. În plus, infrastructura de încărcare este încă insuficientă, cu un singur punct de încărcare pentru fiecare trei vehicule electrice, ceea ce împiedică adoptarea mobilității electrice. Mai mult, infrastructura feroviară a Bulgariei se situează sub media UE, cu disparități specifice între regiunile nordice și cele sudice. Consolidarea investițiilor în rețeaua feroviară a țării și creșterea numărului de inițiative de transport urban durabil sunt esențiale, întrucât acestea asigură conectivitatea transporturilor între regiunile nordice și sudice, marile centre urbane și zonele rurale și periferice, precum și finalizarea conexiunilor la rețeaua TEN-T.

(26) În pofida unor modificări ale cadrului de reglementare ca parte a planului de redresare și reziliență, rezultatele școlare din Bulgaria sunt slabe și s-au deteriorat și mai mult. În cele mai recente ediții ale evaluărilor internaționale, țara a înregistrat rezultate mai mici în comparație cu anii precedenți. Ponderea elevilor cu rezultate slabe la matematică, citire și științe – după cum arată Programul OCDE pentru evaluarea internațională a elevilor – este una dintre cele mai alarmante din UE. 53,5 % dintre tinerii în vârstă de 15 ani nu au un nivel minim de competență la matematică, 52,9 % - la citire și 48 % - la științe, cu rate extrem de mari în rândul elevilor care provin din medii defavorizate. Examenele standardizate la nivel național evidențiază existența în sistemul de învățământ bulgar a unor inegalități tot mai mari în ceea ce privește rezultatele și a unei puternice segregări sociale. Aproximativ 50 % dintre cadrele didactice au cel puțin 50 de ani și apar deficite de cadre didactice. În pofida unor ameliorări, există în continuare provocări în ceea ce privește îmbunătățirea formării inițiale a cadrelor didactice și a dezvoltării profesionale continue pentru a obține rezultate mai bune în materie de calitate și echitate în educație. Rata persoanelor care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare s-a îmbunătățit în ultimii ani, dar rămâne deosebit de ridicată în rândul romilor și în zonele rurale. În plus, participarea scăzută a adulților la învățare (9,5 % față de media UE de 39,5 %) s-a tradus prin competențe insuficiente sau inadecvate, creând astfel blocaje în ceea ce privește capacitatea de inserție profesională și competitivitatea globală. Cadrul de reglementare privind educația și formarea profesională introduce, pentru toate profesiile, competențe obligatorii pentru protecția mediului, ca parte a formării profesionale generale. În plus, planurile pentru o tranziție justă pentru regiunile carbonifere includ mai multe măsuri care vizează recalificarea forței de muncă și crearea de locuri de muncă în astfel de regiuni din Bulgaria. Nivelurile competențelor digitale rămân cu mult sub media UE (35,5 % față de 55,5 % în 2023) și influențează capacitatea de inserție profesională. Pentru a aborda aceste provocări, există un proiect ambițios, finanțat de Mecanismul de redresare și reziliență, care urmărește să îmbunătățească perfecționarea și recalificarea forței de muncă, punând accentul pe competențele digitale, dar punerea în aplicare a acestuia fost întârziată.

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Bulgaria să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să transmită în timp util planul bugetar-structural pe termen mediu. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze în 2025 creșterea cheltuielilor nete[21] la o rată compatibilă cu menținerea deficitului public sub valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat și să mențină datoria publică la un nivel prudent pe termen mediu.

2. Să accelereze în mod semnificativ punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și a planului de redresare și reziliență, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026, prin îmbunătățirea funcționării administrației publice și stimularea capacității acesteia, inclusiv la nivel regional, prin creșterea calității procedurilor de achiziții publice și prin consolidarea independenței și a funcționării autorităților de reglementare. Să finalizeze rapid capitolul privind REPowerEU. În contextul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, să se concentreze în continuare asupra priorităților convenite, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” în scopul de a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să îmbunătățească educația și formarea, inclusiv pentru grupurile defavorizate, printr-o mai bună pregătire a cadrelor didactice și prin punerea în aplicare a predării și învățării bazate pe competențe. Să abordeze deficitul de forță de muncă și să îmbunătățească competențele lucrătorilor pentru a stimula competitivitatea și a sprijini tranziția verde.

4. Să reducă dependența de combustibilii fosili și să accelereze tranziția către o energie curată, în special prin trecerea la energia din surse regenerabile în sectorul încălzirii centralizate și prin montarea de instalații eoliene. Să asigure capacități de stocare suficiente pentru a spori flexibilitatea sistemului energetic. Să consolideze infrastructura rețelei de energie electrică prin introducerea unor elemente de rețea inteligentă și prin sporirea interconectării cu țările învecinate. Să combată sărăcia energetică prin punerea în aplicare a unor măsuri specifice de reducere a ponderii cetățenilor care nu sunt în măsură să își încălzească locuințele în mod adecvat. Să promoveze implementarea și adoptarea unui transport urban și feroviar durabil, inclusiv prin accelerarea dezvoltării infrastructurii necesare.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele

[21] În conformitate cu articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263„cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.